

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวระหว่างประเทศและผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ 2) วิเคราะห์ผลกระทบและตัวชี้วัดของการท่องเที่ยวต่อผลผลิต และการจ้างงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตและผลผลิต

การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการท่องเที่ยว ในรอบ 10 ปี (พ.ศ.2536 – 2545) ในส่วนที่ 2 จะทำการวิเคราะห์ผลกระทบและตัวชี้วัด โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย ปี พ.ศ.2541 ขนาด 26 สาขาการผลิต

ผลการศึกษาในส่วนแรก พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 127,801.98 ล้านบาท ในปี 2536 เป็น 323,483.96 ล้านบาท ในปี 2545 มีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10.43 ต่อปี เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ประชาชาติ พบว่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.32 ในปี 2536 เป็นร้อยละ 7.89 ในปี 2544 จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญและมีผลกระทบอย่างมากต่อรายได้ประชาชาติของประเทศ

ผลการศึกษาในส่วนที่ 2 พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2541 จำนวน 242,177.29 ล้านบาท ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตและการจ้างงานของประเทศ ดังนี้

ด้านการผลิตสินค้าและบริการ พบว่า การท่องเที่ยวมีผลกระทบเชื่อมโยงไปข้างหลัง โดยรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งหมด 534,406.09 ล้านบาท เป็นผลผลิตทางตรง 128,349.21 ล้านบาท และเป็นผลผลิตทางอ้อม 406,056.88 ล้านบาท สาขาที่มีผลผลิตทั้งหมดมากที่สุด คือ สาขาภัตตาคารและโรงแรม ในส่วนของตัวทวีคูณของการท่องเที่ยวต่อผลผลิต พบว่า ถ้ารายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งหมด 2.21 ล้านบาท โดยเป็นผลผลิตทางตรง 0.53 ล้านบาท และเป็นผลผลิตทางอ้อม 1.68 ล้านบาท ตัวทวีคูณมีค่ามากที่สุดในสาขาเครื่องมือและเครื่องจักร

ผลกระทบเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งหมด 1,398,495 คน โดยเป็นการจ้างงานทางตรง 310,399 คน และเป็นการจ้างงานทางอ้อม 1,088,096 คน สาขาที่เกิดการจ้างงานมากที่สุด คือสาขาการเพาะปลูก ในส่วนของตัวทวีคูณของการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน พบว่า ถ้ารายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งหมด 6 คน โดยเป็นการจ้างงานทางตรง 2 คน และเป็นการจ้างงานทางอ้อม 4 คน ตัวทวีคูณมีค่ามากที่สุดในสาขาการเพาะปลูก

ด้านการกระจายสินค้าและบริการ พบว่า การท่องเที่ยวมีผลกระทบเชื่อมโยงไปข้างหน้า โดยรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งหมด 888,379.37 ล้านบาท เป็นผลผลิตทางตรง 257,629.17 ล้านบาท และเป็นผลผลิตทางอ้อม 630,750.20 ล้านบาท สาขาที่มีผลผลิตทั้งหมดมากที่สุด คือสาขาภัตตาคารและโรงแรม ในส่วนของตัวทวีคูณของการท่องเที่ยวต่อผลผลิต พบว่า ถ้ารายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งหมด 3.67 ล้านบาท โดยเป็นผลผลิตทางตรง 1.06 ล้านบาท และเป็นผลผลิตทางอ้อม 2.60 ล้านบาท ตัวทวีคูณมีค่ามากที่สุดในสาขาปศุสัตว์

ผลกระทบเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งหมด 1,728,153 คน โดยเป็นการจ้างงานทางตรง 465,012 คน และเป็นการจ้างงานทางอ้อม 1,263,141 คน สาขาที่เกิดการจ้างงานมากที่สุด คือสาขาการเพาะปลูก ในส่วนของตัวทวีคูณของการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน พบว่า ถ้ารายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งหมด 8 คน โดยเป็นการจ้างงานทางตรง 2 คน และเป็นการจ้างงานทางอ้อม 6 คน ตัวทวีคูณมีค่ามากที่สุดในสาขาการเพาะปลูก